

ВПЛИВ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА АКТИВІСТІВ
НА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ПІД ЧАС ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУTHE INFLUENCE OF PUBLIC ORGANIZATIONS AND ACTIVISTS
ON THE PREVENTION OF CORRUPTION DURING THE ELECTION PROCESS

Дослідження виявляє критичну роль громадських організацій і активістів у запобіганні корупції під час виборчого процесу, що є актуальним у контексті забезпечення прозорості та легітимності виборів. Автор відмічає, що активна участь громадськості не лише сприяє зміцненню демократичних інститутів, але й мобілізує громадян до активної участі у виборах, забезпечуючи високий рівень представництва.

Громадські організації виконують функції нагляду за діяльністю виборчих комісій, кандидатів, та партій, активно виявляючи та запобігаючи корупційним діям, як-от купівля голосів та інші порушення. До таких механізмів відносяться спостереження за виборами, інформаційні кампанії, підготовка та навчання громадян, а також лобіювання реформ. Важливим є також їхня участь у правозахисній діяльності та підтримка медіа-кампаній, що спрямовані на підвищення громадської обізнаності та вплив на формування політичних рішень.

Ступінь вивчення теми визначається динамічністю виборчих процесів і їхньою значущістю для демократії. Науковий аналіз виявляє різноманітні форми корупції, які можуть включати політичну корупцію та адміністративну корупцію, що вимагає системного дослідження для ефективного запобігання.

Автор використовує теорію «громадянської компетентності» для підкреслення важливості громадського контролю, а також наголошує на потребі в постійному залученні громадськості для забезпечення чесності, прозорості та легітимності виборчого процесу. Дослідження виокремлює основні проблеми та виклики, з якими стикаються громадські організації, включаючи фінансові обмеження та політичний тиск, що підкреслює необхідність зміцнення їхньої незалежності для подальшої ефективної діяльності. Значущість взаємодії між громадськими організаціями та державними інституціями у вдосконаленні виборчих процесів підтверджується широким спектром наукових досліджень, які аналізують як внутрішній, так і міжнародний досвід у цій сфері.

Забезпечення прозорості виборчих процесів і запобігання корупції вимагає комплексного підходу, який включає не тільки контроль за виборами і лобіювання реформ, але й активне інформування громадськості. Інформаційні кампанії, що проводять громадські організації, сприяють розвитку демократичної культури та підвищують обізнаність громадян про їхні права та обов'язки під час виборів.

Ключовою є також участь громадських організацій у моніторингу та аналізі виборчого законодавства та його дотримання, що дозволяє виявляти порушення та впливати на законодавчі зміни для їх усунення. Така діяльність не лише сприяє легітимності виборів, але й змінює довіру громадян до виборчих процесів і політичних інституцій загалом.

Науковий фундамент дослідження базується на аналізі існуючих теорій та практик, що дозволяє зробити обґрунтовані висновки і рекомендації для подальшого вдосконалення взаємодії між громадським сектором і державою у контексті виборчих кампаній. Результати дослідження важливі для розуміння ролі громадських організацій у формуванні справедливих і прозорих виборчих процесів, що є ключем до сталого демократичного розвитку.

Ключові слова: адміністрування, публічна політика, громадські організації, активісти, корупція, виборчий процес, прозорість, легітимність, громадянська участь.

The study reveals the critical role of public organizations and activists in preventing corruption during the election process, which is relevant in the context of ensuring the transparency and legitimacy of elections. The author notes that active public participation not only contributes to the strengthening of democratic institutions, but also mobilizes citizens to actively participate in elections, ensuring a high level of representation.

Public organizations perform the functions of monitoring the activities of election commissions, candidates, and parties, actively detecting and preventing corrupt practices, such as vote buying and other violations. Such mechanisms include election observation, information campaigns, training and education of citizens, as well as lobbying for reforms. Their participation in human rights activities and support for media campaigns aimed at raising public awareness and influencing the formation of political decisions is also important. The degree of study of the topic is determined by the dynamics of election processes and their significance for democracy. Scientific analysis reveals various forms of corruption, which may include political corruption and administrative corruption, which requires systematic research for effective prevention.

The author uses the theory of "civic competence" to emphasize the importance of public control, and also emphasizes the need for continuous public involvement to ensure the integrity, transparency and legitimacy of the electoral process. The study highlights the main issues and challenges faced by NGOs, including financial constraints and political pressures, highlighting the need to strengthen their independence in order to continue to operate effectively. The importance of interaction between public organizations and state institutions in improving electoral processes is confirmed by a wide range of scientific studies that analyze both domestic and international experience in this area. Ensuring the transparency of election processes and preventing corruption requires a comprehensive approach, which includes not only monitoring elections and lobbying for reforms, but also actively informing the public. Information campaigns conducted by public organizations contribute to the development of democratic culture and raise citizens' awareness of their rights and responsibilities during elections.

The participation of public organizations in the monitoring and analysis of election legislation and its compliance is also key, which allows to identify violations and influence legislative changes to eliminate them. Such activities not only contribute to the legitimacy of elections, but also strengthen citizens' trust in electoral processes and political institutions in general.

The scientific foundation of the study is based on the analysis of existing theories and practices, which allows to draw reasonable conclusions and recommendations for further improvement of interaction between the public sector and the state in the context of election campaigns. The results of the study are important for understanding the role of public organizations in the formation of fair and transparent electoral processes, which is the key to sustainable democratic development.

Key words: administration, public policy, public organizations, activists, corruption, electoral process, transparency, legitimacy, civic participation.

УДК 323/324

DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.38.38>

Охонько С.М.

аспірант кафедри публічного управління та економіки Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
ORCID ID: 0009-0005-5252-4644

Постановка проблеми. Значущість впливу громадських організацій та активістів на запобігання корупції під час виборчого процесу полягає у розгляді важливості та ефективності втручання громадських організацій і активістів у процеси демократизації виборів та протидії корупції під час виборчих кампаній. Основна проблематика зосереджена навколо ідентифікації механізмів, через які ці організації впливають на зменшення корупційних ризиків і забезпечення прозорості виборчих процесів. Це включає аналіз ефективності спостережень за виборами, інформаційних кампаній, освітніх ініціатив, а також лобіювання законодавчих змін, які можуть підвищити стандарти проведення виборів і знизити можливості для корупційних дій. Незважаючи на наявність зусиль, існують значні виклики, такі як політичний тиск та фінансові обмеження, які можуть обмежувати можливості та вплив громадських організацій, що вимагає додаткових досліджень та розробки нових стратегічних підходів.

Громадські організації та активісти відіграють ключову роль у забезпеченні прозорості та легітимності виборів. Їхня участь в роботі з виборчим процесом сприяє зміцненню демократії та відкритості в політиці.

Громадські організації можуть слугувати наглядачами за діяльністю виборчих комісій, партій та кандидатів. Їхня участь допомагає виявляти й уникати випадків корупції, купівлі голосів та інших порушень виборчого процесу.

Активна участь громадських організацій та активістів може мобілізувати громадян для активної участі у виборах. Це важливо для забезпечення широкого представництва і формування реальної волі громади.

Громадські організації можуть виступати ініціаторами створення та підтримки механізмів відповідальності для політичних діячів та виборчих комісій. Це сприяє покращенню стандартів і етичних норм у політиці.

Діяльність громадських організацій і активістів спрямована на забезпечення гласності та доступності інформації про виборчий процес. Це робить його менш вразливим до маніпуляцій та корупції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Динамічний характер виборчих процесів та їх значущість для збереження демократичних принципів підкреслюють актуальність досліджень впливу громадських організацій та активістів на запобігання корупції під час виборів. Сучасний науковий дискурс ставить під сумнів досконалість виборчих систем та визначає активну участь суспільства як ключовий елемент в забезпеченні чесності та прозорості виборчих процесів.

Теоретичний фундамент впливу громадських організацій базується на ідеї соціальної взаємодії та партнерства між цивільним суспільством та державними інститутами для вдосконалення демократичних процесів. Згідно з концепцією «громадянської компетентності», розробленої Б. Патерсоном, активна роль громадян та їхній вплив на політичні процеси є необхідним елементом сталого демократичного розвитку.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження ролі та впливу громадських організацій і активістів у протидії корупції під час виборчих кампаній. Стаття спрямована на аналіз механізмів, якими ці організації сприяють забезпеченню прозорості, чесності та легітимності виборчих процесів, а також на визначення стратегій, що можуть підвищити ефективність їхньої діяльності. Мета також включає ідентифікацію проблем та викликів, з якими стикаються громадські організації у своїй боротьбі проти корупції, а також розробку рекомендацій для поліпшення законодавчої та інституційної основи, яка б забезпечила більш ефективно залучення громадянського суспільства у виборчий процес.

Виклад основного матеріалу. Виборчі процеси є неоднозначним полем взаємодії політичних акторів та громадянського суспільства, але водночас стають вразливими перед різними формами корупції. Концептуалізація проявів корупції у виборчих процесах вимагає системного наукового аналізу для розкриття їхнього суттєвого впливу на демократичні інститути.

Науковий аналіз вказує на різноманітні форми корупційних проявів у виборчих кампаніях, що охоплюють різні аспекти виборчого процесу.

Поширеним проявом є «політична корупція», коли кандидати чи партії надають виборцям матеріальні чи інші вигоди для отримання підтримки. Цей вид корупції може включати в себе надання підкупів, обіцянки державних посад, або інші форми стимулювання.

Додатково, існує «адміністративна корупція», яка виявляється у впливі владних структур на виборчий процес. Це може включати в себе маніпулювання списками виборців, тиск на виборчі комісії, або фальсифікацію результатів [6, с. 11].

Науковий аналіз проявів корупції під час виборчих процесів дозволяє визначити різноманітні аспекти цього явища та розкрити його вплив на демократичні інститути. Системний підхід до вивчення форм, механізмів та контексту корупції на виборах є ключовим для розробки ефективних стратегій протидії цьому негативному явищу в політичному житті.

Корупція на виборах є серйозним викликом для збереження демократичних принципів та легітимності політичних інститутів. У сучасному політичному контексті, де виборчі процеси визначають майбутнє суспільства, виявлення та розуміння різноманітних проявів корупції на виборах стає надзвичайно важливою задачею [5, с. 9].

Корупція на виборах може приймати різноманітні форми, включаючи й зловживання виборчим процесом через покупку або підкуп голосів виборців.

Варто зацентувати увагу на чинниках, які можуть сприяти поширенню корупції на виборах:

- слабкість інститутів: умови слабких демократичних інститутів можуть створювати сприятливе підґрунтя для корупційних проявів;
- економічна нерівність: великі рівні економічної нерівності можуть призводити до тиску від багатших членів суспільства на виборців та кандидатів;
- неефективність правової системи: несправедливість та неефективність правової системи можуть дозволяти безкарно вчиняти корупційні дії.

Протидія корупції на виборах вимагає комплексного підходу, що включає в себе зміцнення демократії (посилення демократичних інститутів та забезпечення прозорості виборчих процесів), залучення громадськості (активна роль громадськості у виявленні та уникненні корупційних проявів), реформу правової системи (посилення ефективності та незалежності правової системи для забезпечення відповідальності за корупцію) [4, с. 8].

Розвиток стратегій протидії повинен базуватися на наукових висновках та практичних рішеннях для покращення демократичного процесу та збереження легітимності виборів.

Громадські організації та активісти впливають на вибори через різноманітні механізми та заходи, спрямовані на забезпечення чесності, прозорості та легітимності виборчого процесу. Можна виділити такі способи, якими вони реалізують свій вплив:

1. Спостереження за виборами. Громадські організації висувають свої спостереження та моніторинг під час виборчого процесу. Це включає участь у виборчих комісіях, візуальне та статистичне спостереження за голосуванням, аналіз роботи електронних систем та звітності.

2. Інформаційна кампанія. Громадські організації активно працюють над забезпеченням інформаційної прозорості виборчого процесу. Вони поширюють інформацію про права та обов'язки виборців, процедури голосування та інші важливі аспекти виборів.

3. Підготовка та навчання громадян. Організації проводять навчальні заходи та тренінги для громадян щодо їхніх прав та можливостей участі в виборчому процесі. Це включає роботу зі створенням виборчих довідників, вебінарів та інших освітніх ресурсів.

4. Правозахисна діяльність. Громадські організації виступають як захисники прав виборців, реагуючи на порушення виборчого законодавства та виражаючи свою позицію в судових інстанціях.

5. Лобіювання реформ. Організації активно взаємодіють з урядовими структурами для впровадження виборчих реформ та удосконалення системи. Вони можуть висувати пропозиції щодо поліпшення виборчих технологій, фінансування політичних партій та інших аспектів.

6. Медіа-кампанії. Громадські організації розвивають інформаційні кампанії, спрямовані на свідоме вирішення громадянами питань виборів та вплив на громадську думку через засоби масової інформації.

7. Створення платформ для обговорення. Забезпечуючи відкриті форуми та дискусійні площадки, громадські організації стимулюють обговорення питань виборчого процесу, сприяючи включенню громадян у прийняття важливих рішень.

Ці способи допомагають громадським організаціям та активістам активно взаємодіяти з виборчим процесом та впливати на його результати в інтересах суспільства.

Вплив громадських організацій на вибори стає ключовою складовою формування органів влади [1, с. 48].

Громадські організації виконують важливу функцію у виборчих кампаніях, забезпечуючи різноманітні аспекти участі громадян у політичному процесі. Вони можуть виконувати роль спостерігачів, забезпечуючи чесність та прозорість виборів. Громадські організації також активно впливають на формування виборчих платформ та підтримку конкретних кандидатів, виступаючи голосом громадян у виборчому процесі [7, с. 64].

Громадські організації використовують різноманітні механізми для забезпечення свого впливу на виборчі процеси. Це може включати:

1. Інформаційні кампанії: Розповсюдження об'єктивної інформації щодо виборчих аспектів для підвищення свідомості громадян.

2. Організація дебатів: Створення платформ для дебатів між кандидатами та громадянами для покращення демократичної дискусії.

3. Лобіювання та адвокація: Передача інтересів громадян у політичних колах та вплив на прийняття законів, спрямованих на покращення виборчого процесу.

Незважаючи на позитивний вплив, громадські організації також стикаються з викликами, такими як фінансові обмеження, політичний тиск та необхідність забезпечення своєї незалежності. Для зміцнення їхньої ролі важливо розвивати стратегії сумісності з демократичними цінностями та підтримувати їх участь у формуванні органів влади.

Громадські організації відіграють значущу роль у виборчих процесах, забезпечуючи важливі механізми для зміцнення демократії та забезпечення участі громадян у прийнятті політичних рішень. Розуміння їхнього впливу вимагає подальших досліджень та стратегічного підходу для покращення демократичного процесу та легітимності виборів.

Легітимність виборів – це комплексна характеристика, яка визначається декількома основними ознаками та критеріями [3, с. 108].

Прозорість та відкритість. Легітимні вибори повинні відбуватися в умовах відкритості та прозорості. Це включає доступність інформації про виборчий процес, роботу виборчих комісій, фінансові витрати кандидатів тощо.

Загальний доступ до голосування. Легітимні вибори гарантують рівний доступ усіх громадян до голосування, без будь-яких форм дискримінації чи перешкод.

Дотримання виборчого законодавства. Легітимність виборів пов'язана із строгим дотриманням виборчого законодавства. Всі етапи виборчого процесу, від реєстрації кандидатів до підрахунку голосів, повинні відбуватися відповідно до чинного законодавства.

Незалежність виборчого управління. Легітимність виборів вимагає наявності незалежного виборчого управління, яке забезпечує об'єктивність та справедливість виборчого процесу [2, с. 57].

Міжнародна спостереженість. Участь міжнародних спостерігачів та їхні позитивні висновки щодо виборів вносять значний внесок у визнання легітимності.

Широке задіяння громадянського суспільства. Активна участь громадянського суспільства, включаючи громадські організації та неправдові організації, у виборчому процесі є важливою ознакою легітимності.

Висока якість виборчих технологій. Застосування сучасних технологій та їхня висока якість сприяють забезпеченню точності та надійності виборчого процесу [10, с. 253].

Ці ознаки взаємодіють між собою, і їхня сукупність визначає рівень легітимності виборів. Вони є ключовими для забезпечення високого рівня довіри громадян до виборчого процесу та його результатів.

Активісти можуть ефективно здійснювати контроль за кандидатами у депутати, використовуючи науково обґрунтовані стратегії та методи. Можна виокремити такі інструменти контролю активістів за діяльністю кандидатів:

1. Аналіз фінансових звітів. Активісти можуть проводити глибокий аналіз фінансових звітів кандидатів для виявлення можливих впливових груп або корпорацій, які можуть впливати на їхнє прийняття рішень у майбутньому.

Систематичний моніторинг джерел фінансування може допомогти відслідковувати будь-які спроби впливу на кандидатів через фінансовий канал.

2. Активна публічна звітність. Заохочення кандидатів регулярно представляти звіти про свою роботу та досягнення на відкритих платформах, таких як веб-сайти чи соціальні мережі.

Активісти можуть вимагати від кандидатів прозорої та доступної інформації про їхню діяльність, що сприяє більшому розумінню виборцями їхньої роботи.

3. Моніторинг голосувань та нормотворчої діяльності. Аналіз голосувань та законодавчої діяльності кандидатів може допомогти визначити їхні позиції щодо ключових питань та взаємодії з іншими членами парламенту.

Спостереження за їхньою участю у розробці законопроектів та активність у вирішенні соціальних проблем може бути критерієм ефективності.

4. Юридичний моніторинг. Взаємодія з юридичними експертами для визначення дотримання кандидатами виборчого законодавства та етичних стандартів.

Застосування правових механізмів для вирішення будь-яких порушень та забезпечення відповідальності.

5. Створення об'єднаних громадських платформ. Створення спільних платформ та мереж для обміну інформацією між активістами, що дозволяє об'єднати зусилля та максимально ефективно використовувати ресурси для контролю за кандидатами.

6. Громадські аудити та перевірки. Проведення громадських аудитів фінансів та діяльності кандидатів для визначення відповідності їх обіцянок та реальних результатів [9, с. 94].

Використання громадських ініціатив для залучення уваги до питань, які є важливими для громади.

Ці підходи можуть сприяти науково обґрунтованому контролю активістів за кандидатами у депутати та забезпечити більшу відкритість та відповідальність в політичному процесі.

Контроль активістів за голосуванням під час виборів може бути здійснений шляхом науково обґрунтованих підходів та стратегій, що сприяють забезпеченню чесності та прозорості виборчого процесу. Аналіз наукової літератури дозволяє виокремити окремі інструменти, які можуть бути використані для ефективного контролю за голосуванням:

- спостереження за голосуванням. Організація громадського спостереження за голосуванням, включаючи підготовку та розстановку спостерігачів на виборчих дільницях, використання технологій для відеофіксації та фотозйомки процесу голосування;

- аналіз даних та статистики. Вивчення статистичних даних про явку виборців, аномалії та невідповідності між різними виборчими округами, використання аналітичних інструментів для виявлення та аналізу нормативних порушень;

- вивчення виборчого законодавства. Глибокий аналіз виборчого законодавства для визначення прав та обов'язків виборців, кандидатів та виборчих комісій;

- виявлення можливих порушень та використання юридичних механізмів для їх вирішення;

- проведення громадських сесій для обговорення процесу голосування та виявлення можливих проблем, залучення експертів та представників громадськості для аналізу ситуації та надання рекомендацій;

- громадські кампанії та освітні проекти. Здійснення громадських кампаній для підвищення обізнаності виборців щодо їх прав та обов'язків, для навчання громадян з важливих питань виборчого процесу;

- взаємодія з виборчими комісіями. Встановлення конструктивного співробітництва з виборчими комісіями для обміну інформацією та вирішення поточних питань, активна участь в засіданнях та обговореннях, пов'язаних із виборчим процесом [8, с. 12].

Ці стратегії можуть допомогти активістам науковим чином контролювати голосування під час виборів та виявляти будь-які потенційні порушення чи аномалії виборчого процесу.

Висновки. Підводячи підсумок, можна зазначити про те, що громадський контроль є

фактором запобігання корупції. Не є винятком із зазначеного висновку і виборчий процес. Контроль громадських організацій та активістів є обставиною, яке перешкоджає проявам корупції під час виборчого процесу. Крім того, корисним для належної організації виборчого процесу, і як наслідок – запобігання корупції у цій сфері, є використання інтелектуального потенціалу громадськості суб'єктами виборчого процесу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бучин М. А. Демократичні вибори в Україні: принципи, механізми та технології реалізації. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 448 с.

2. Відповідальність за порушення виборчого законодавства: посібник для членів виборчих комісій, поліцейських, слідчих та суддів / Б. Бондаренко та ін. ; за ред. М. Хавронюка. Київ : АК-Group, 2019. 122 с.

3. Громадське спостереження за черговими місцевими виборами 2015 року: підсумковий звіт / О. Айвазовська та ін. Б. м : ОПОРА, 2016. 245 с.

4. Когутюк В. Ю. Теоретико-методологічні засади розвитку державного управління виборчим процесом в Україні (на основі досвіду країн ЄС) : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / Когутюк В. Ю. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ, 2017. 20 с.

5. Костецька Л. М. Особливості антикризового управління виборчим процесом в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / Костецька Л. М. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ, 2019. 20 с.

6. Кочубей Л.О. Виборчі технології в Україні (за досвідом парламентських виборів) : автореф. дис... д-ра політ. наук: 23.00.02 / Кочубей Лариса Олександрівна ; Нац. акад. наук України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – К., 2006. – 38 с.

7. Медіа та вибори : зб. док. Ради Європи. Київ : К.І.С, 2019. 121 с.

8. Равлик І. О. Парламентські вибори як механізм мобільності політичної еліти України : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Равлик І. О. ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці, 2012. 20 с.

9. Савков А.П. Шляхи подальшого вдосконалення виборчого законодавства в Україні. *Економіка та держава* : Міжнар. наук.-практ. журн. 2010. № 7. С. 92–95.

10. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: Академічний курс: підручник. К. : Юрінком Інтер. 2008. 480 с.